



# TEDENSKI NOVIČNIK

## Informacije s področja covid-19

**Datum: 8. 12. 2022**

*Tedenski novičnik zajema zadnja ključna sporočila in novosti na področju covid-19: informacije s strani pristojnih evropskih inštitucij, epidemiološke situacije v Sloveniji, napovedi podatkov o gibanju okužb s SARS-CoV-2 in ključna sporočila Posvetovalne skupine za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2.*

*Novičnik služi kot izhodiščno orodje za jasno in konsistentno komuniciranje aktualnih informacij na področju covid-19.*

## 1. EVROPSKI CENTER ZA PREPREČEVANJE IN OBVLADOVANJE BOLEZNI (ECDC)

[Poročilo pregleda držav: 47. teden](#)

Ob koncu 47. tedna 2022 (tedna, ki se je končal 27. novembra 2022) še naprej opazamo padajoče trende stopenj primerov covid-19 med osebami, starimi 65 let in več, medtem ko je skupna stopnja primerov v EU/EGP začela naraščati. BQ.1 je postala prevladujoča različica v sedmih državah EU/EGP, vendar se zdi, da velika razširjenost BQ.1 ni povezana s poslabšanjem epidemioloških razmer. Nekatere države, v katerih prevladuje BQ.1, so med tistimi, ki kažejo nedavna povečanja kazalnikov prenosa in/ali resnosti, vendar države z najvišjimi prijavljenimi deleži BQ.1 do danes niso poročale o kakršnih koli zaskrbljujočih epidemioloških spremembah.

## 2. EVROPSKA AGENCIJA ZA ZDRAVILA (EMA) in EVROPSKA KOMISIJA

- Evropska agencija za zdravila (EMA) je objavila poročilo o oceni, ki podpira odobritev prilagojene različice cepiva Comirnaty.
- Delovna skupina za nujne primere (ETF) pri Evropski agenciji za zdravila je objavila izjavo o uporabi prilagojenih cepiv za osnovno cepljenje.
- EMA je objavila javno poročilo o oceni cepiva proti covidu-19 VidPrevtyn Beta.

- EMA je objavila posodobljene informacije s podaljšanim odobrenim rokom uporabnosti za cepivo proti covidu-19 Valneva.

Več informacij je na voljo [na naslednji povezavi](#).

### 3. EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA

Število potrjenih primerov v Sloveniji raste že tri tedne. V prejšnjem tednu smo zabeležili 9.127 potrjenih primerov, kar je več kot 35-odstotno povečanje. V bolnišnicah se povečuje število pacientov s covidom/zaradi covid; 11. 11. 2022 je bilo hospitaliziranih od 137 pacientov, 6. 12. 2022 pa 253 pacientov. Na intenzivnih oddelkih je stanje stabilno. Aktualne podatke o okužbah s SARS-CoV-2 (covid-19) v Sloveniji lahko dnevno spremljate na [naslednji povezavi](#).

V Sloveniji je bilo na dan 6. decembra 2022 z enim odmerkom cepljenih 70 % polnoletnih oseb. Z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 68 %, z enim poživitvenim odmerkom 38 % in z dvema poživitvenima odmerkoma 4 % polnoletnih oseb ([več na povezavi](#)). Za primerjavo: v državah EU/EGP je en odmerek prejelo 84,5 % starejših od 18 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 82,2 %, en poživitveni odmerek je prejelo 65,1 %, dva poživitvena odmerka pa 14,4 % starejših od 18 let ([vir](#)).

V Sloveniji je bilo na dan 6. decembra 2022 z enim odmerkom cepljenih 82 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme 81 % starejših od 60 let, z enim poživitvenim odmerkom 60 % in z dvema poživitvenima odmerkoma 10 % starejših od 60 let. Za primerjavo: v državah EU/EGP je en odmerek prejelo 92,5 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 91,0 %, en poživitveni odmerek je prejelo 84,7 %, dva poživitvena odmerka pa 29,5 % starejših od 60 let ([vir](#)).

### 4. EPIDEMIOLOŠKO MODELIRANJE: ZADNJE PROJEKCIJE

Efektivno reprodukcijsko število se giba okoli 1.10–1.20, kar pomeni, da smo v stanju naraščanja epidemije.

Slovenija trenutno spet beleži večji porast števila okužb kot druge EU države, s katerimi se primerjamo. Trenutno je druga po številu okužb za Francijo. Tudi v nekaterih drugih EU državah je število primerov začelo naraščati. Število okužb narašča tudi v Avstriji in Italiji, v Nemčiji se je padanje ustavilo. V Franciji narašča tudi število bolnišničnih obravnav. Trenutni val epidemije se bo še nadaljeval. Glede na trenutne projekcije modela lahko ocenjujemo, da bomo vrh dosegli v naslednjih dveh tednih, pričakujemo lahko do 2.500 okužb v 7-dnevnem povprečju. V bolnišnicah pa lahko po tej projekciji pričakujemo povečevanje števila hospitalizacij konec decembra. Številke v tem obdobju ne bi smele preseči do 400 pacientov na navadnih oddelkih, na intenzivnih oddelkih pa največ 50 pacientov.

Te ocene so vse narejene s predpostavko trenutnih različic virusa na podlagi razmerij, kot jih trenutno ocenjujemo za te različice. V primeru drugačne situacije se lahko projekcije zelo spremenijo.

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo pripravili tudi **interaktivni prikaz podatkov o epidemiološki statistiki, modeliranju in napovedih v povezavi s covidom-19**, ki je na voljo na [naslednji povezavi](#).

## 5. PRESEŽNA UMRLJIVOST V SLOVENIJI PO METODOLOGIJI EUROMOMO

V sklopu mreže EuroMOMO (angl. European mortality monitoring) smo vzpostavili tedensko spremljanje splošne umrljivosti, v katerega so vključeni vsi umrli ne glede na vzrok smrti. Pri tem ocenjujemo odstopanja opazovane umrljivosti od pričakovane umrljivosti, modelirane na podatkih o splošni umrljivosti v letih 2015–2019. Odstopanja umrljivosti so ovrednotena z oceno presežnega števila umrlih in s t.i. z-vrednostjo v opazovanem tednu. Z-vrednost pove, za koliko standardnih odklonov število umrlih v opazovanem tednu odstopa od pričakovane ravni (presežek umrljivosti). Model upošteva časovne zamike med datumom smrti in datumom registracije smrti ter napove število smrti v zadnjih 5 opazovanih tednih, čeprav vse še niso bile registrirane.

Teden analize: 47

V 45. tednu leta 2022 v Sloveniji beležimo z-vrednost -1,09 oziroma normalno variabilnost umrljivosti (upad v primerjavi s predhodnim tednom, vendar je točen podatek o z-vrednosti zaradi zakasnitev pri registraciji smrti lahko nezanesljiv). Število vseh umrlih v 45. tednu je bilo za 6 % manjše od pričakovanega števila vseh umrlih. Presežne umrljivosti, statistično opredeljene kot z-vrednost 2 ali več, trenutno za omenjeni teden ne beležimo v nobeni starostni skupini.

Več informacij najdete [na tej povezavi](#).

## 6. POSVETOVALNA SKUPINA ZA CEPLJENJE

V Sloveniji je trenutno dostopnih deset cepiv proti covidu-19:

- mRNA cepiva: Comirnaty 30, Comirnaty 10, Comirnaty 3, Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/ Omicron BA.4-5 (15/15 mikrogramov), Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (5/5 mikrogramov) (Pfizer/BioNTech), ter Spikevax in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 (Moderna);
- vektorsko cepivo: Jcovden/Janssen (Johnson&Johnson);
- proteinsko cepivo: Nuvaxovid (Novavax).

S strani Evropske agencije za zdravila (EMA) so za osnovno cepljenje registrirana cepiva: Comirnaty 30 (Pfizer/BionTech) in Nuvaxovid (Novavax) za osebe, stare 12 let in več, Spikevax (Moderna) za osebe, stare 6 let in več (za osebe od 6 do 11 let – polovičen odmerek), cepivo Jcovden/Janssen (Johnson&Johnson) pa za odrasle, stare 18 let in več. Cepivo Comirnaty 10 je

registrirano za osnovno cepljenje otrok starih od 5 do 11 let Comirnaty 3 pa za osnovno cepljenje (s 3 odmerki!) otrok starih 6 mesecev do 4 leta.

Za cepivi Comirnaty 30 in Spikevax je odobrena uporaba tudi za 3. dodaten odmerek za imunsko oslabiljene osebe stare 12 let in več. Cepivo Comirnaty 10 je tudi odobreno za uporabo kot 3. dodaten odmerek za imunsko oslabiljene otroke stare od 5 do 11 let.

Za cepivi Comirnaty 30 in Spikevax ter cepivi Jcovden/Janssen in Nuvaxovid je odobrena uporaba tudi za poživitveni odmerek, pri cepivu Comirnaty 30 za osebe stare 12 let in več in pri cepivih Spikevax, Jcovden/Janssen in Nuvaxovid za osebe stare 18 let in več.

V skladu z nacionalnimi priporočili je, zaradi boljše učinkovitosti in manj resnih zapletov pri mRNA cepivih v primerjavi z vektorskim cepivom Jcovden, priporočljiva uporaba mRNA cepiv. Pri osebah, ki še niso pričele s cepljenjem, je enako priporočljiva uporaba proteinskega rekombinantnega cepiva Nuvaxovid (možna uporaba tudi za osebe, ki so prej že prejele drugo cepivo). Vektorsko cepivo Jcovden se lahko uporabi le na izrecno željo osebe, ki se cepi; ob tem je treba osebo opozoriti na možnost neželenih učinkov povezanih z vektorskimi cepivi.

Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (15/15 mikrogramov) in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana za poživitveni odmerek – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covid-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece. Cepivo Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (5/5 mikrogramov) je registrirano za poživitvene odmerke pri otrocih, starih od 5 do 11 let, ki so predhodno prejeli vsaj osnovno cepljenje proti covid-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece. Ne glede na zgoraj navedeno odobreno uporabo cepiv, se glede na zaključke EMA (EFT)\* lahko prilagojena cepiva uporabijo tudi za osnovno cepljenje. Več informacij o cepivih, ki poleg izvirne oziroma vuhanske različice SARS-CoV-2 pokrivajo tudi novejšo različico omikron, najdete na [naslednji povezavi](#).

Prvi poživitveni odmerek je odmerek, ki ga oseba prejme po zaključeni osnovni shemi cepljenja za poživitev in podaljšanje zaščite po osnovnem cepljenju. Priporočljiv je za vse osebe stare 18 let in več in za mladostnike s kroničnimi boleznimi stare od 12 do 17 let, lahko pa ga prejmejo tudi zdravi mladostniki. Priporočen presledek med osnovnim cepljenjem in prvim poživitvenim odmerkom je vsaj 3 mesece.

Drugi poživitveni odmerek (4. odm. oz 5. odm. za imunsko oslabiljene) je priporočljiv za osebe z večjim tveganjem za težji potek covid-19: posebej ranljive kronične bolnike, oskrbovance DSO/SVZ in vse osebe stare 60 let in več. Z drugim poživitvenim odmerkom se lahko cepijo tudi druge osebe stare 18 let in več, če tako želijo. Cepljenje z drugim poživitvenim odmerkom se opravi vsaj 3 mesece po prvem poživitvenem odmerku.

Pri ogroženih skupinah priporočamo tudi »sezonski poživitveni odmerek« s posodobljenim cepivom, če je od zadnjega cepljenja minilo vsaj 3 mesece. Tudi ostale osebe, pri katerih je že minilo vsaj 3 mesece od zadnjega cepljenja ali prebolelega covid-19, lahko prejmejo sezonski poživitveni odmerek.

Posodobljena **priporočila in navodila za cepljenje proti covidu-19** so na voljo [na tej povezavi](#). Priporočila za cepljenje in odobrena uporaba cepiv proti covidu-19 so na voljo tudi v obliki [tabelaričnega prikaza](#).

Poteka tudi cepljenje proti gripi v sezoni 2022/23. Cepljenje proti gripi in cepljenje proti covidu-19 se lahko opravi sočasno ali s kakršnimkoli presledkom. Več informacij o cepljenju proti gripi je na voljo na [naslednji povezavi](#).

**Cepljenje s pozitivnim odmerkom  
priporočamo predvsem skupinam  
z večjim tveganjem za hujši potek**



**Ranljivim kroničnim bolnikom**

**Oskrbovancem domov za starejše občane oziroma socialnovarstvenih zavodov**

**Vsem starejšim od 60 let**

**zdravje JE SKRB za vse** Cepimo se s pozitivnim odmerkom.

NIZZ

## 7. POSVETOVALNA SKUPINA ZA SPREMLJANJE GIBANJA VIRUSA SARS-COV-2

### Preventivna priporočila

Pomembno je upoštevanje vseh dobro poznanih preventivnih priporočil:

- **vzdrževanje medosebne razdalje,**
- **pravilno umivanje rok,**
- **razkuževanje rok,**
- **izogibanje dotikanju obraza (oči, nosu in ust),**
- **higiena kihanja in kašlja ter**
- **redno in učinkovito prezračevanje zaprtih prostorov.**

### Nošenje mask

Nošenje zaščitnih mask je eden izmed enostavnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 in drugih okužb dihal. Osebo, ki nosi masko, le-ta zaščiti pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa.

O pozitivnem vplivu nošenja mask na zmanjševanje dnevnega števila ugotovljenih okužb s SARS-CoV-2 so že na voljo številne strokovne objave, raziskave pa so bile izvedene v različnih okoljih (družinsko okolje, letalski promet, nacionalna raven). Pozitiven vpliv obveznega nošenja zaščitnih mask v splošni populaciji in manjšanje števila novih okužb za 15 do 47 % kažejo tudi raziskave, izvedene na nacionalni ravni ([vir](#)). Z nošenjem maske tako prispevamo k obvladovanju širjenja okužbe s SARS-CoV-2.

Masko je pomembno pravilno namestiti in odstraniti ter upoštevati načelo nedotikanja maske med njenim nošenjem, tesnjenje in čas nošenja maske. Pravilna namestitev/odstranitev maske je prikazana na [naslednji povezavi](#).

### **Mobilna aplikacija #OstaniZdrav v novi podobi**

Aplikacija #OstaniZdrav je v letošnje študijsko leto zakorakala v novi podobi. Spodbujamo predvsem višje in visokošolske zavode ter izvajalce izobraževanja odraslih, da ima vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.

Aplikacija #OstaniZdrav je namenjena beleženju stikov med osebami, ki imajo nameščeno aplikacijo. Z aplikacijo so uporabniki anonimno opozorjeni, da so bili izpostavljeni tveganemu stiku. To opozorilo uporabnika obvesti, da je njegovo tveganje za okužbo povečano in ga spodbudi k še bolj odgovornemu ravnanju. Več o mobilni aplikaciji #OstaniZdrav na [naslednji povezavi](#).

### **Najpogostejša vprašanja in odgovori glede cepljenja proti covidu-19**

Ključnega pomena pri cepljenju je predvsem naše zaupanje v varnost in učinkovitost cepiv, ki temelji na jasni in objektivni obveščeniosti. Zato smo najpogostejša vprašanja in odgovore glede cepiv in cepljenja proti covidu-19 zbrali na [naslednji povezavi](#).

## KLJUČNA SPOROČILA:



- Nošenje **zaščitnih mask** je eden izmed enostavnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2. Osebo, ki nosi masko, le-ta zaščiti pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa. Nošenje mask se priporoča v vseh zaprtih javnih prostorih.
- Eden od pomembnih higienskih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 je **redno in učinkovito prezračevanje prostorov**.
- **Prilagojena cepiva** Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (15/15 mikrogramov) in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana za poživitveni odmerek – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covid-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece. Cepivo Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (5/5 mikrogramov) je registrirano za poživitvene odmerke pri otrocih, starih od 5 do 11 let, ki so predhodno prejeli vsaj osnovno cepljenje proti covid-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece.
- Cepljenje s poživitvenim odmerkom je priporočeno predvsem **skupinam z večjim tveganjem za hujši potek bolezni**.
- Pri ogroženih skupinah priporočamo tudi »**sezonski poživitveni odmerek**« s posodobljenim cepivom, če je od zadnjega cepljenja minilo vsaj 3 mesece. Tudi ostale osebe, pri katerih je že minilo vsaj 3 mesece od zadnjega cepljenja ali prebolelega covid-19, lahko prejmejo sezonski poživitveni odmerek.
- Poteka tudi **cepljenje proti gripi** v sezoni 2022/23. Cepljenje proti gripi in cepljenje proti covidu-19 se lahko opravi sočasno ali s kakršnimkoli presledkom.
- Uporaba **mobilne aplikacije #OstaniZdrav**, ki je v študijsko leto zakorakala v novi podobi, se spodbuja predvsem v višjih in visokošolskih zavodih ter pri izvajalcih izobraževanja odraslih – vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, naj ima svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki aplikacije anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.